

ISSN 2657-3326

MONITOR ASEAN

KWIECIEŃ 2020

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie. Monitor opracował Mateusz Chatys – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR ASEAN

KWIECIEŃ 2020

I. STOSUNKI CHINY-ASEAN

2 kwietnia: prezydenci Chin i Indonezji odbyli rozmowę telefoniczną w sprawie pandemii koronawirusa. Przewodniczący ChRL zapewnił prezydenta Joko Widodo o chęci wsparcia Indonezji w walce z COVID-19, a także o wzmocnieniu współpracy gospodarczej między państwami po tym jak sytuacja zostanie opanowana. W ten sposób strony będą dążyły do minimalizacji negatywnych skutków wynikających z licznych ograniczeń w przemieszczaniu się, mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa.

3 kwietnia: wietnamski kuter rybacki został zatopiony przez chiński statek. Lokalny urzędnik z wietnamskiej prowincji Quang Ngai - Nguyen Van Hai, poinformował o wydarzeniu, które miało miejsce kilkaset kilometrów od Wysp Paracelskich. Według doniesień świadków chiński statek staranował wietnamski kuter, a ośmiu rybaków zostało wyłowionych przez członków załogi chińskiej jednostki.

4 kwietnia: Wietnam złożył oficjalny protest przeciwko Chinom w sprawie zatopienia wietnamskiego kutra. Ministerstwo spraw zagranicznych Wietnamu opublikowało komunikat w sprawie kolejnego incydentu na Morzu Południowochińskim, w wyniku którego kuter rybacki został zatopiony przez chińską jednostkę. Tym razem wietnamscy rybacy zostali wyłowieni z wody przez chińską załogę i odeskortowani do dwóch innych wietnamskich statków. Rząd w Hanoi stanowczo sprzeciwił się aktom agresji ze strony Chin w okolicy Wysp Paracelskich. Według komentarza chińskiej straży przybrzeżnej załoga kutra prowadziła nielegalne połowy i nie stosowała się do komend. Ponadto wykonała serię niebezpiecznych manewrów, na skutek czego doszło do kolizji dwóch statków z czego jeden z nich zatonął.

5 kwietnia: zespół ekspertów medycznych z Chin przybył na Filipiny. W skład zespołu weszło dwunastu lekarzy specjalizujących się w zakresie medycyny epidemiologicznej,

CHINY ZATOPIŁY

WIETNAMSKI

KUTER RYBACKI

Ministerstwo spraw zagranicznych Wietnamu opublikowało komunikat w sprawie kolejnego incydentu na Morzu Południowochińskim, w wyniku którego kuter rybacki został zatopiony przez chińską jednostkę. Tym razem wietnamscy rybacy zostali wyłowieni z wody przez chińską załogę i odeskortowani do dwóch innych wietnamskich statków. Rząd w Hanoi stanowczo sprzeciwił się aktom agresji ze strony Chin w okolicy Wysp Paracelskich.

którzy mają pomóc filipińskim specjalistom w leczeniu zarażonych COVID-19, a także w ograniczeniu rozprzestrzeniania się choroby. Zostali przywitani na lotnisku przez ministra spraw zagranicznych Teodoro Locsina oraz ministra zdrowia Francisco Duque. Towarzyszył im również chiński ambasador na Filipinach Huang Xilian, który poinformował, że jest to pierwszy z trzech zespołów specjalistów z Chin, którzy będą wysłani do państw ASEAN w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się pandemii koronawirusa. Oprócz samych lekarzy Chiny przekazały Filipinom nową partię materiałów medycznych, wśród których znalazło się 300 tys. maseczek chirurgicznych, 30 tys. maseczek N95, 5 tys. kombinezonów ochronnych, 5 tys. przyłbic oraz 30 respiratorów.

9 kwietnia: chińska rakieta nie dotarła na orbitę z indonezyjskim satelitą komunikacyjnym.

Z Centrum Startowego Satelitów Xichang w prowincji Syczuan wystrzelona została rakieta Long March 3B z satelitą do łączności szerokopasmowej nowej generacji - Palapa-N1 (Nusantara Dua), zbudowanym przez joint venture Indosat Ooredoo i Pasifik Satelit Nusantara. W wyniku nieprawidłowości w trakcie trzeciego etapu lotu, rakieta uległa zniszczeniu. Jest to już drugi nieudany start chińskiej rakiety w przeciągu miesiąca, ponieważ 16 marca rakieta Long March 7A z tajnym satelitą również uległa zniszczeniu podczas lotu na orbitę.

11 kwietnia: zespół chińskich specjalistów ds. epidemiologicznych zakończył szkolenie dla lekarzy z Laosu dotyczące zwalczania koronawirusa. Somdy Douangdy pełniący stanowisko wicepremiera Laosu i przewodniczącego komitetu zadaniowego COVID-19, minister zdrowia Bounkong Sihavong i ambasador Chin w Laosie Jiang Zaidong spotkali się z chińskim zespołem ekspertów ds. epidemiologii medycznej w Wientian. Chińscy lekarze podzielili się swoimi doświadczeniami z zakresu walki z pandemią koronawirusa z przedstawicielami zespołów medycznych z 18 regionów prowincjonalnych Laosu. Oprócz szkoleń dostarczoneo laotańskim placówkom medycznym niezbędny sprzęt umożliwiający skuteczniejsze przeciwdziałanie negatywnym skutkom zakażenia COVID-19.

13 kwietnia: amerykańska jednostka badawcza opublikowała krytyczny raport na temat wpływu chińskich tam na rzece Mekong na sytuację hydrologiczną państw regionu. Firma badawcza Eyes on Earth Inc. w raporcie na zamówienie amerykańskiego rządu zwraca uwagę na zagrożenie ze strony 11 chińskich tam na rzece Mekong na sytuację hydrologiczną takich państw jak Laos, Birma, Tajlandia, Kambodża czy Wietnam. Zgodnie z treścią raportu, Chiny celowo ograniczają spływ wody, co jest jednym z głównych powodów (oprócz zmian klimatycznych) niskiego poziomu wody, a co za tym idzie pogłębiającej się suszy. W ubiegłym roku podczas wizyty w Bangkoku Sekretarz Stanu USA Mike Pompeo otwarcie oskarżył Chiny o wywołanie suszy w delcie rzeki Mekong, poprzez ograniczenie spływu wody z jej górnej części.

14 kwietnia: chiński statek badawczy powrócił na wietnamskie wody na Morzu Południowochińskim. Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez portal *Marine Traffic* chiński statek badawczy Haiyang Dizhi 8 z eskortą co najmniej jednego statku straży przybrzeżnej wpłynął na wody wyłącznej strefy ekonomicznej Wietnamu w odległości 158 km od wybrzeży kraju. Jednostki z Chin były obserwowane przez trzy wietnamskie statki straży

przybrzeżnej. Jest to kolejny przykład rosnącej aktywności Chin w regionie po tym jak wietnamski kuter rybacki został zatopiony przez chiński statek, co zostało potępione przez Stany Zjednoczone, natomiast Filipiny wyraziły swoje zaniepokojenie incydem na Morzu Południowochińskim.

16 kwietnia: chiński statek badawczy zauważony w pobliżu Malezji i Brunei. Według danych portalu *Marine Traffic* statek badawczy Haiyang Dizhi 8, który wpłynął w ostatnim czasie na wody specjalnej strefy ekonomicznej Wietnamu znalazł się 218 mil morskich od wybrzeży dwóch innych stron sporu na Morzu Południowochińskim, a mianowicie Malezji i Brunei. Ruch Haiyang Dizhi 8 w eskorcie siedmiu innych statków straży przybrzeżnej ChRL był nadzorowany przez jednostkę malezyjskiej straży przybrzeżnej KM Pekan.

18 kwietnia: Chiny wprowadziły zmiany administracyjne na największej wyspie na Morzu Południowochińskim. Ministerstwo spraw obywatelskich poinformowało o decyzji Rady Państwowej, która zatwierdziła wprowadzenie pierwszych dwóch dystryktów w mieście Sansha, znajdującym się na Wyspie Woody, położonej na Morzu Południowochińskim i będącej przedmiotem sporu terytorialnego. Dystrykt Xisha będzie administrować Wyspami Paracleskimi i Makau oraz ich wodami otaczającymi, a rząd okręgu będzie zlokalizowany na Wyspie Woody. Z kolei dystrykt Nansha znajdzie się na rafie Fierry Cross i będzie zarządzał Wyspami Spratly. Warto zaznaczyć, że miasto Sansha jest najmłodszym miastem Chin, ponieważ zostało założone 24 lipca 2012 roku i wchodzi w skład prowincji Hainan.

19 kwietnia: Wietnam zaprotestował przeciwko ostatniej decyzji administracyjnej Chin dotyczącej wysp na Morzu Południowochińskim. Rzeczniczka ministerstwa spraw zagranicznych Wietnamu Le Thi Thu Hang podkreśliła w oficjalnym oświadczeniu, że utworzenie przez Chiny miasta Sansha w 2012 roku, a także ostatnia decyzja administracyjna wobec archipelagów Spratly i Paracele narusza suwerenność Wietnamu. Zwrócono również uwagę na większą aktywność chińskiej floty w regionie, a także wznowienie działań statków badawczych naruszających specjalne strefy ekonomiczne państw, będących stronami sporu terytorialnego.

20 kwietnia: Chiny nadały nazwy wysepkom i atolom na Morzu Południowochińskim, podkreślając tym samym swoje roszczenia terytorialne. Zgodnie ze wspólnym oświadczeniem wydanym przez ministerstwo zasobów naturalnych oraz ministerstwo spraw cywilnych nazwano 80 różnych obiektów geograficznych znajdujących się w obrębie archipelagów Spratly i Paracele. Znalazło się wśród nich 25 wysp, mielizn i raf oraz 55 oceanicznych gór i grzbietów. Podobne działania zostały przedsięwzięte przez Chiny w 1983 roku, kiedy nazwano 287 obiektów w basenie Morza Południowochińskiego. Na przestrzeni ostatnich kilku miesięcy napięcia pomiędzy poszczególnymi stronami sporu rosną, a działania rządu w Pekinie stają się coraz bardziej konfrontacyjne.

21 kwietnia: Stany Zjednoczone wysłały dwa statki wojenne w region ostatnich napięć między Chinami i Malezją na Morzu Południowochińskim. Chiński statek badawczy (Haiyang Dizhi 8) został zauważony w pobliżu malezyjskiego statku eksploracyjnego należącego

do państwowej firmy petrochemicznej Petronas na wodach wyłącznej strefy ekonomicznej Malezji, gdzie były prowadzone odwierty w poszukiwaniu surowców naturalnych. Zarówno przedstawiciele firmy Petronas jak i malezyjskie ministerstwo spraw zagranicznych nie odniosły się do incydentu z udziałem chińskiego statku. Natomiast Departament Stanu USA stwierdził, że Chiny wykorzystują kryzys wywołany pandemią koronawirusa do zastraszenia swoich sąsiadów,

w związku z tym w obszar będący przedmiotem sporu terytorialnego zostały wysłane okręt desantowy USS America, a także krążownik USS Bunker Hill, o czym poinformowała rzeczniczka dowództwa Indo-Pacyfiku (USINDOPACOM) Nicole Schwegman.

22 kwietnia: australijska jednostka dołączyła do amerykańskich okrętów na Morzu Południowochińskim w celu odstraszenia Chin. Do wcześniej wysłanych w obszar Morza Południowochińskiego dwóch amerykańskich jednostek dotarła trzecia, a mianowicie niszczyciel USS Barry oraz australijska fregata HMAS Parramatta. Departament obrony w Australii poinformował, że wspólne działania mają na celu zrównoważenie ostatnich działań chińskiej floty i administracji w związku ze sporem terytorialnym na tym akwenie. Oprócz tego amerykańskie okręty wspólnie z australijską fregatą zrealizowały ćwiczenia z zakresu interoperacyjności obu marynarek wojennych, w ramach czego przeprowadzono operacje polegające na uzupełnieniu zapasów na morzu, manewry lotnicze, a także ćwiczenia łączności.

22 kwietnia: hakerzy powiązani z wietnamskim rządem próbowali się włamać do chińskich organizacji państwowych. Amerykańska firma ds. bezpieczeństwa cybernetycznego FireEye poinformowała o próbie hakerów z grupy znanej jako APT32 skompromitowania prywatnych i służbowych kont e-mail personelu chińskiego ministerstwa zarządzania kryzysowego oraz pracowników administracyjnych miasta Wuhan, gdzie najprawdopodobniej rozpoczęła się pandemia koronawirusa. FireEye stwierdziło, że APT32 zaatakowało niewielką grupę osób za pomocą e-maili zawierających linki śledzące, aby uzyskać powiadomienie o ich otwarciu. Następnie osoby atakujące planowały wysłać dalsze wiadomości e-mail ze złośliwymi załącznikami zawierającymi wirusa o nazwie METALJACK, który dałby im nieograniczony dostęp do komputerów ofiar. Ataki najprawdopodobniej miały na celu uzyskanie nieujawnionych informacji chińskiego rządu na temat przebiegu pandemii oraz jej źródła.

22 kwietnia: Filipiny złożyły w chińskiej ambasadzie dwie noty dyplomatyczne przeciwko ostatnim działaniom Pekinu. Minister spraw zagranicznych Filipin Teodoro Locsin Jr. poinformował o złożeniu w chińskiej placówce dyplomatycznej dwóch not protestacyjnych. Pierwsza

z nich dotyczyła decyzji administracyjnych Pekinu podjętych w sprawie archipelagu Spratly na Morzu Południowochińskim, będącego przedmiotem sporu terytorialnego. Druga z kolei dotyczyła incydentu na zachodzie Morza Filipińskiego, gdzie chińska korweta o numerze 514 wycelowała swoje uzbrojenie w kierunku filipińskiej korwety BRP Conrado Yap realizującej patrol na tym obszarze. Między jednostkami doszło do kontaktu radiowego, w którym wzajemnie wzywały się do opuszczenia tego regionu, powołując się na suwerenność państwową na tych wodach. Ostatecznie żaden z okrętów nie ucierpiał i nie doszło do dalszej eskalacji.

23 kwietnia: Malezja zabrała głos w sprawie ostatniego incydentu na Morzu południowochińskim z udziałem chińskiego statku badawczego. Minister praw zagranicznych Datuk Seri Hishammuddin Hussein wydał oświadczenie, w którym potwierdził zaangażowanie Malezji w ochronę swoich roszczeń terytorialnych na Morzu Południowochińskim, przez które przebiegają kluczowe szlaki transportu morskiego. Wezwał również wszystkie strony do pokojowego rozwiązania sporu w oparciu o prawo międzynarodowe, w tym UNCLOS z 1982 roku. Jest to odpowiedź na ostatni incydent z udziałem chińskiego statku Haiyang Dizhi 8, który pojawił się w pobliżu malezyjskiej jednostki należącej do państwowego przedsiębiorstwa Petronas, prowadzącej badania dna morskiego w poszukiwaniu surowców naturalnych w obrębie wyłącznej strefy ekonomicznej państwa.

23 kwietnia: Tajlandia zawiesiła zakup łodzi podwodnych z Chin. Rzecznik tajskiej marynarki wojennej wiceadmirał Prachachart Sirisawat poinformował w wywiadzie prasowym o wstrzymaniu transakcji zakupu drugiej i trzeciej łodzi podwodnej z Chin. Cięcia wydatków na zbrojenia są wynikiem pandemii COVID-19 oraz relokacją środków finansowych na jej zwalczanie. Wiceadmirał oświadczył również, że marynarka zmniejszyła swój budżet na 2020 rok

o jedną trzecią, natomiast wydatki na nowe łodzie podwodne S-26T będą uwzględnione w przyszłorocznym planie fiskalnym. Umowa na zakup łącznie trzech okrętów została zawarta w 2017 roku, a jej łączna wartość wyniosła 1,1 mld USD, przy czym płatność została rozłożona na 11 lat. Budowa pierwszego egzemplarza została rozpoczęta w 2018 roku, a dostawę zaplanowano na 2023 rok. Pozostałe dwa miały zostać ukończone w 2027 roku. Warto jednak zwrócić uwagę, że łodzie podwodne są produkowane w Wuhan, gdzie wystąpiło epicentrum pandemii koronawirusa, a co za tym idzie terminy mogą ulec przesunięciu. Oprócz tego ministerstwo obrony Tajlandii poinformowało, że budżet obronny w wysokości ponad 7 mld USD został zmniejszony o 7,7%.

24 kwietnia: chińska ambasada na Filipinach podjęła próbę ocieplenia wizerunku Chin w oczach Filipińczyków. Kilka dni po tym jak Filipiny złożyły dwie noty protestacyjne w chińskiej ambasadzie w Manili, placówka dyplomatyczna odpowiedziała publikacją filmu z piosenką na temat wspólnej walki obu państw z pandemią koronawirusa, który miał zapewne przyczynić się do ocieplenia wizerunku. Wszystko jednak wskazuje na to, że osiągnięto wręcz przeciwny efekt, ponieważ przy liczbie wyświetleń wynoszącej ponad 530 tys. aż 153 tys. użytkowników nie polubiło filmu, a tylko 2,2 tys. polubiło. Piosenka o kontrowersyjnym tytule „Jedno Morze (One Sea)”, który został odebrany jako aluzja do sporu terytorialnego na Morzu Południowochińskim, została wykonana zarówno przez chińskich jak i filipińskich śpiewaków, a w tle pokazywane są sceny ze wspólnych działań w walce z COVID-19, w tym przedstawione zostały transporty chińskiego sprzętu medycznego.

26 kwietnia: jedna z chińskich prowincji wysłała do Singapuru darowiznę w postaci produktów rolnych. Władze miasta Chongqing wysłały do Singapuru pociąg z ładunkiem

produktów spożywczych (13 ton mandarynek, 500 pudełek suszonych pędów bambusa, 300 opakowań makaronu i 50 pudełek sfermentowanego twarogu) w ramach pomocy w walce ze skutkami pandemii koronawirusa. Ładunek zostanie przetransportowany południowym korytarzem transportowym Chiny-Singapur, wykorzystując drogę lądową i morską, dzięki czemu czas transporty jest znacznie krótszy niż w przypadku wykorzystania tylko drogi morskiej.

27 kwietnia: Chiną dążą do zwiększenia kompetencji policji i straży przybrzeżnej w obliczu rosnących napięć na Morzu Południowochińskim. Według doniesień agencji informacyjnej Xinhua przedstawiony został już projekt zmian ustawodawczych, zwiększający uprawnienia policji oraz straży przybrzeżnej w egzekwowaniu prawa na morzu oraz centralizację dowództwa Ludowej Policji Zbrojnej. Działania tej formacji będą pod ściślejszą kontrolą Komitetu Centralnego KPCh oraz Centralnej Komisji Wojskowej, na czele których stoi przewodniczący Xi Jinping. W zmianach przewidziano również dodatkowe kary za utrudnianie funkcjonariuszom pełnienia ich obowiązków. Jeżeli Stały Komitet Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych zatwierdzi nowelizację ustawy, zarówno policja jak i straż przybrzeżna otrzymają większe środki finansowe na zakup sprzętu i uzbrojenia. Wszystko wskazuje na to, że Pekin będzie kontynuował swoją dotychczasową politykę na Morzu Południowochińskim, polegającą na wykorzystaniu zbrojnej milicji i straży przybrzeżnej do ochrony swoich roszczeń terytorialnych. Jest to także wyraźny sygnał, że akwen ten jest traktowany jako wewnętrzny basen Chin, dlatego rola marynarki wojennej na tym obszarze będzie ograniczona.

29 kwietnia: chińska armia przeznaczyła środki do walki z pandemią na prośbę wietnamskiego wojska. Chińska Armia Ludowo-Wyzwoleńcza przekazała siłom zbrojnym Wietnamu zestawy do testowania kwasów nukleinowych i sprzęt do monitorowania temperatury ciała na wcześniej złożoną prośbę w tej sprawie.

II. POLITYKA W ASEAN

1 kwietnia: 13. szczyt Azja-Europa zaplanowany w Kambodży najprawdopodobniej zostanie przesunięty na inny termin. Ministerstwo spraw zagranicznych Kambodży poinformowało o rozpoczęciu procedury konsultacji w sprawie przełożenia szczytu Asem w związku ze światową pandemią koronawirusa, który był zaplanowany na dni 16-17 listopada bieżącego roku w Phnom Penh. W szczycie biorą udział 53 podmioty w tym 30 państw europejskich i 21 azjatyckich, a także przedstawiciele Unii Europejskiej oraz Sekretariatu ASEAN.

1 kwietnia: prezydent Filipin zezwolił policji i wojsku strzelanie do osób nie stosujących się do kwarantanny. W Quezon City aresztowano 21 osób za nieprzestrzeganie kwarantanny i udział w protestach bez zezwolenia. Prezydent Rodrigo Duterte oskarżył aresztowane osoby o wywoływanie chaosu i tworzenie dodatkowego zagrożenia w dobie pandemii koronawirusa. Aby zapobiec kolejnym takim sytuacjom prezydent zagroził użyciem siły przez wojsko i policję. Deklaracja budzi wiele kontrowersji w świetle kampanii antynarkotykowej, będącej sztandarowym programem Duterte, w wyniku, którego zginęło co najmniej kilka tysięcy osób.

1 kwietnia: płatności cyfrowe w Tajlandii wzrosły w marcu o 93%. Bank Centralny Tajlandii poinformował, że w związku z pandemią koronawirusa i obostrzeniom wprowadzonym w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby finansowe operacje cyfrowe zwiększyły się w marcu o 93% w porównaniu do analogicznego okresu z 2019 roku. Liczba płatności przy pomocy platformy PromptPay wzrosła z 5,7 mln do 11 mln dziennie.

1 kwietnia: ASEAN i Stany Zjednoczone wzmacniają współpracę w walce z pandemią koronawirusa. Urzędnicy wysokiego szczebla ASEAN z wiceministrem spraw zagranicznych Wietnamu (Nguyễn Quốc Dũng) na czele wzięli udział w telekonferencji z przedstawicielami amerykańskiego rządu pod przewodnictwem Davida Stilwella pełniącego funkcję asystenta Sekretarza Stanu USA ds. Azji Wschodniej i Pacyfiku. Uczestnicy rozmowy podzielili się informacjami dotyczącymi rozwoju sytuacji w poszczególnych państwach w związku z pandemią COVID-19. Państwa ASEAN wyraziły wdzięczność Stanom Zjednoczonym za udzielenie pomocy w wysokości 19 mln USD oraz wsparcia w tworzeniu regionalnego centrum kontroli chorób.

2 kwietnia: Kambodża zatwierdziła siedem nowych projektów inwestycyjnych. Rada ds. rozwoju Kambodży poinformowała o zatwierdzeniu projektów inwestycyjnych o łącznej wartości 174,1 mln USD, które mają zapewnić 3328 nowych miejsc pracy. Nowe inwestycje będą kluczowe dla gospodarki kraju, ponieważ Bank Światowy w swoim ostatnim raporcie uwzględnił skutki pandemii koronawirusa na świecie i obniżył prognozowany wzrost gospodarki Kambodży z około 7% do zaledwie 2,5%. Minister finansów Sok Sensan w wywiadzie prasowym nie podziela prognoz Banku Światowego i przewiduje wzrost gospodarczy kraju w okolicach 6%.

2 kwietnia: Izba Wyższa Kambodży zatwierdziła budowę dwóch elektrowni węglowych i linii transmisyjnej. Senat wyraził zgodę na budowę dwóch elektrowni węglowych i linii transmisyjnej energii elektrycznej o łącznej wartości 1,7 mld USD. Jest to jeden z elementów planów rządu, mających na celu zapewnienie 70% gospodarstw domowych niezawodnego dostępu do taniej energii elektrycznej do 2030 roku. Obradom przewodniczył obecny prezydent kraju – Sim Ka. Pierwsza elektrownia o mocy 265 MW zostanie zbudowana przez Han Seng Coal Mine Co Ltd (HSCMC) w dystrykcie Trapaing Prasat w prowincji Oddar Meanchey. To samo przedsiębiorstwo uzyskało zgodę na budowę linii przesyłowej łączącej Trapaing Prasat z Siem Reap East. Natomiast za budowę drugiego zakładu o mocy 700 MW w dystrykcie Botum Sakor w prowincji Koh Kong będzie odpowiadała firma Royal Group.

2 kwietnia: prezydent Birmy mianował nowego doradcę w swoim biurze ds. dialogu pokojowego. U Win Myint mianował byłego ministra ds. Bezpieczeństwa i spraw granicznych w stanie Arakan pułkownika Hteina Lina nowym doradcą ds. dialogu pokojowego. Pułkownik będzie pośrednikiem między prezydentem a kierownikiem Narodowego Centrum Pojednania i Pokoju, na czele którego stoi Daw Aung San Suu Kyi. Rozmowy pokojowe między rządem

a rebelianckimi grupami mniejszości etnicznych zostały wstępnie przełożone na koniec kwietnia z uwagi na pierwsze przypadki zakażonych COVID-19 w kraju.

2 kwietnia: w Kambodży został mianowany nowy minister sprawiedliwości. Król Norodom Sihamoni wydał dekret królewski powołujący Koeuta Ritha na ministra sprawiedliwości, zastępując tym samym Ang Vong Vathana, który pełnił tę funkcję przez 16 lat. Minister spraw wewnętrznych i wicepremier Sar Kheng potwierdził, że Rith będzie kontynuował zadania swojego poprzednika, wśród których było między innymi uzupełnienie braków kadrowych w resorcie sprawiedliwości. Liczba aresztowanych w ostatnim czasie drastycznie wzrosła po tym jak rozpoczęto już czwartą kampanię antynarkotykową w kraju. Wielu z nich wciąż czeka na rozpoczęcie rozpraw sądowych, ale z uwagi na brak wystarczającej liczby pracowników przyspieszenie postępowań karnych nie jest możliwe.

2 kwietnia: wysocy urzędnicy Kambodży zdecydowali się na przekazanie części swoich wynagrodzeń na rzecz Narodowego Komitetu ds. zwalczania COVID-19. Premier Hun Sen poinformował, że przeznaczy 2,5 tys. USD miesięcznie ze swojej pensji na rzecz Narodowego Komitetu ds. zwalczania COVID-19 w okresie od marca do września. Połowę tej kwoty przeznaczą również inni członkowie rządu, wśród których znaleźli się minister obrony narodowej, minister gospodarki gruntów, urbanistyki i budownictwa, minister handlu oraz naczelny dowódca sił zbrojnych przez okres od czterech do sześciu miesięcy.

3 kwietnia: w Singapurze zamknięto większość miejsc pracy a szkoły przeszły w tryb nauki zdalnej. Premier Lee Hsien Loong ogłosił wdrożenia nadzwyczajnych środków ostrożności w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się koronawirusa w kraju. W związku z tym większość przedsiębiorstw zostanie tymczasowo zamkniętych (z wyjątkiem kluczowych sektorów gospodarki i podstawowych usług - takich jak sklepy spożywcze, rynki i supermarkety, kliniki, szpitale, usługi komunalne, transport i kluczowe usługi bankowe), natomiast wszystkie szkoły oraz uczelnie przejdą w tryb prowadzenia zajęć zdalnych.

5 kwietnia: Bank Światowy zatwierdził pakiet pomocowy dla Kambodży w wysokości 20 mld USD. W ramach projektu wyrównywania i podnoszenia jakości służby zdrowia (Health Equity and Quality Improvement Project) Kambodża otrzyma 20 mld USD, które zostaną przeznaczone na budowę centrów kwarantanny i szpitali oraz pomoże zwiększyć możliwości diagnostyczne laboratoriów we wszystkich 25 prowincjonalnych i miejskich szpitalach referencyjnych w kraju. Ponadto zostaną zakupione środki medyczne niezbędne do leczenia pacjentów i zapobiegania rozprzestrzeniania się koronawirusa.

5 kwietnia: Malezja przechwyciła u swoich wybrzeży statek z uchodźcami Rohingya. Agencja ds. egzekwowania przepisów morskich poinformowała, że w odległości około jednej mili morskiej od zachodniego wybrzeża Półwyspu Malezyjskiego przechwycony został statek, na pokładzie którego znajdowała się grupa 202 osób, będących przedstawicielami muzułmańskiej mniejszości etnicznej z Birmy. Wszystkie osoby zostały przetransportowane do kwatery głównej straży przybrzeżnej w stanie Kedah. Straż przybrzeżna poinformowała, że cała grupa zostanie

przekazana w ręce urzędu imigracyjnego za próbę nielegalnego wjazdu do Malezji. Oprócz tego zostanie wszczęte śledztwo w sprawie przemytników, którzy porzucili statek na otwartym morzu.

5 kwietnia: Wietnam przekazał środki medyczne Laosowi o wartości 224 tys. USD. Podczas ceremonii na lotnisku w Wientian wietnamski ambasador Nguyen Ba Hung oficjalnie przekazał ministrowi finansów Laosu Somdy'iemu Duangdy zestaw materiałów medycznych, w skład których weszło między innymi 330 tys. maseczek, 1 tys. zestawów odzieży ochronnej. Wietnam dołączył tym samym do takich państw jak Japonia, Stany Zjednoczone, Chiny i Tajlandie, które udzieliły pomocy Laosowi w walce z pandemią koronawirusa.

6 kwietnia: Singapur przedstawił trzeci pakiet pomocowy dla gospodarki w wysokości 3,6 mld USD. Minister finansów Heng Swee Keat ogłosił trzeci - w ciągu dwóch miesięcy - pakiet stymulacyjny dla krajowej gospodarki w dobie pandemii koronawirusa o łącznej wartości 3,6 mld USD. Wszystkie trzy pakiety są równej wartości 12% PKB państwa i wynoszą 42 mld USD. Nowe środki zostaną w głównej mierze przeznaczone na wypłatę pensji pracownikom, którzy w wyniku pandemii musieli zaprzestać swojej działalności.

7 kwietnia: Filipiny przedłużają okres kwarantanny, żeby ograniczyć rozprzestrzenianie się wirusa COVID-19. Prezydent Rodrigo Duterte podjął decyzję o przedłużeniu okresu kwarantanny domowej dla ponad połowy populacji kraju do końca kwietnia, aby skutecznie zminimalizować liczbę zakażonych koronawirusem osób. Wciąż obowiązywać będą ograniczenia w przemieszczaniu się po kraju, a także zabronione zostały zgromadzenia ludzi, zwłaszcza w Manili, gdzie potwierdzono największą liczbę chorych.

7 kwietnia: Tajlandia zatwierdziła plan wsparcia gospodarki o wartości 58 mld USD. Minister finansów Uttama Savanayana poinformował o wdrożeniu pakietu o łącznej wartości 58 mld USD, mającego na celu ograniczenie negatywnych skutków dla gospodarki kraju, wynikających z pandemii koronawirusa. Będzie on obejmował między innymi niskooprocentowane pożyczki oraz dofinansowania dla przedsiębiorstw borykających się z utratą płynności finansowej.

8 kwietnia: Filipiny poparły protest Wietnamu w sprawie zatopienia kutra przez chińską straż przybrzeżną. Ministerstwo spraw zagranicznych wyraziło solidarność z Wietnamem, po tym jak kuter rybacki został zatopiony przez chińską jednostkę straży przybrzeżnej w pobliżu Wysp Paracelskich. Nawiązano do podobnego zdarzenia z udziałem filipińskiego kutra rybackiego zatopionego przez chiński statek w czerwcu ubiegłego roku. Filipińscy rybacy zostali wtedy wyłowieni z wody przez załogę wietnamskiego statku. Zwrócono uwagę na to, że tego typu incydenty skłaniają do refleksji nad sensem negocjacji ASEAN z Chinami w sprawie kodeksu postępowania.

9 kwietnia: Indonezja planuje zmiany prawne dotyczące Trybunału Konstytucyjnego. Izba Reprezentantów planuje zmiany art. 22 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym zezwalającego na dwie 5-letnie kadencje sędziów. Zgodnie z proponowaną zmianą zamiast limitu dwóch kadencji

wprowadzona zostanie odgórna granica w postaci wieku emerytalnego. Sędziowie po osiągnięciu 70 roku życia będą musieli przejść na emeryturę i zakończyć swoją pracę w Trybunale Konstytucyjnym. Ponadto poprawki przewidują przedłużenie kadencji prezesa Trybunału Konstytucyjnego oraz jego zastępcy z 2,5 roku do pięciu lat. Krytycy rządu podkreślają, że ustawodawcy powinni się skupić na ważniejszych problemach organizacyjnych Trybunału, a nie na kwestiach związanych z długością sprawowania urzędu.

10 kwietnia: Rada Koordynacyjna ASEAN odbyła drugą sesję w sprawie pandemii koronawirusa. Rada składająca się z ministrów spraw zagranicznych państw członkowskich ASEAN wzięła udział w telekonferencji poświęconej działaniom poszczególnych państw w walce z wirusem COVID-19. Wiceminister spraw zagranicznych Wietnamu Nguyen Xuan Phuc poinformował, że Wietnam jako państwo sprawujące roczną prezydencję w ASEAN stara się w jak najlepszy sposób koordynować działania całego stowarzyszenia, aby ograniczyć negatywne skutki pandemii dla zdrowia i życia mieszkańców regionu jak i dla gospodarek wszystkich państw. W związku z trudną sytuacją epidemiologiczną 36. szczyt ASEAN jak i szczyt liderów ASEAN-Nowa Zelandia zostały wstępnie przeniesione z początku kwietnia na czerwiec bieżącego roku. Zgodnie z zapowiedziami zostaną wtedy wydane wspólne komunikaty w sprawie środków przedsięwziętych w walce z COVID-19.

10 kwietnia: parlament Kambodży uchwalił ustawę odnośnie możliwości wprowadzenia stanu wyjątkowego. Nowa ustawa przyjęta przez parlament umożliwi wprowadzenie stanu wyjątkowego, który przyznaje rządowi dodatkowe uprawnienia. Wśród nich znalazły się między innymi możliwość monitorowania komunikacji, kontroli mediów konwencjonalnych jak i społecznościowych, zakazania lub ograniczenia rozpowszechniania informacji, które mogą wywoływać strach lub niepokoje społeczne, a także które mogą zaszkodzić bezpieczeństwu narodowemu. Grupy zajmujące się ochroną praw człowieka alarmują, że dodatkowe uprawnienia pozwolą premierowi Hun Senowi jeszcze większą kontrolę nad społeczeństwem. Z kolei rzecznik ministerstwa sprawiedliwości Chin Malin argumentuje, iż podobne regulacje prawne występują również w innych państwach demokratycznych.

11 kwietnia: premier Wietnamu zgodził się na wznowienie eksportu ryżu. Państwowa agencja prasowa poinformowała o decyzji Nguyen Xuan Phuca, zgodnie z którą wprowadzony w marcu zakaz eksportu ryżu będzie stopniowo likwidowany. W kwietniu Wietnam przeznaczy 400 tys. ton ryżu na eksport, natomiast w kolejnych miesiącach eksport będzie regulowany na podstawie raportów przygotowywanych przez ministerstwo przemysłu i handlu.

14 kwietnia: format ASEAN+3 zorganizował telekonferencję poświęconą walce z pandemią koronawirusa. Premier Nguyễn Xuân Phúc przewodniczył wideokonferencji formatu ASEAN+3 w pełni poświęconej sposobom przeciwdziałania rozwojowi pandemii COVID-19, a także omówieniu kolejnych form współpracy pomiędzy członkami ASEAN+3. Liderzy państw zwrócili uwagę na pilną potrzebę przeznaczenia odpowiednich środków na wsparcie sektora usług, który odpowiada za 30% PKB ASEAN.

15 kwietnia: Wietnam wprowadził nowe kary za rozpowszechnianie fałszywych informacji odnośnie koronawirusa. Zgodnie z najnowszym dekretem każda osoba, która za pośrednictwem mediów społecznościowych udostępnia nieprawdziwe informacje na temat pandemii COVID-19 musi się liczyć z możliwością kary finansowej w wysokości 426-853 USD, co odpowiada równowartości od trzech do sześciu średnich miesięcznych wynagrodzeń w Wietnamie. Dyrektor ds. technicznych w Amnesty International Tanya O'Carroll skrytykowała nowe obostrzenia, które jej zdaniem stanowią kolejną potężną broń w arsenale komunistycznych władz, wykorzystywaną do represji w Internecie.

15 kwietnia: Kambodża wyraziła poparcie dla WHO i zadeklarowała chęć dalszej współpracy w walce z pandemią. Premier Hun Sen docenił wysiłki Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) na rzecz walki z COVID-19. Jest to najprawdopodobniej odpowiedź na deklarację amerykańskiego prezydenta o wycofaniu się z finansowania WHO, które wynosiło 400-500 mln USD rocznie. Lider Kambodży podkreślił, że wszystkie państwa regionu wydały wspólne oświadczenie podczas ostatniego szczytu ASEAN+3 zrealizowanego w formie wideokonferencji, w którym przedstawiono uznanie dla roli WHO w globalnej kampanii monitorowania i zapobiegania rozprzestrzenianiu się koronawirusa.

16 kwietnia: Wietnam zaoferował zaopatrzenie medyczne Japonii, Rosji i Stanom Zjednoczonym. Wicepremier spraw zagranicznych Wietnamu Bui Thanh Son wręczył japońskiemu zastępcy ambasadora Asaduma Sinnichi'owi maseczki ochronne na twarz i innego rodzaju sprzęt medyczny o łącznej wartości 100 tys. USD. Dodatkowo dla gabinetu premiera Japonii przekazano 50 tys. maseczek wykonanych w Wietnamie. Podobne zestawy zostały również przekazane amerykańskiemu ambasadorowi w Wietnamie Danielowi J. Kritenbrinkowi oraz rosyjskiemu ambasadorowi. Warto zaznaczyć, iż pod koniec marca japoński minister spraw zagranicznych Motegi Toshimitsu w rozmowie telefonicznej ze swoim odpowiednikiem z Wietnamu zobowiązał się do wsparcia Hanoi kwotą 1,8 mln USD na rzecz walki z pandemią.

16 kwietnia: Vietnam Airlines sprzedał udziały w liniach lotniczych Cambodia Angkor Air. Rzecznik państwowego sekretariatu lotnictwa cywilnego Sin Chansereyvutha poinformował Radę Ministrów o sprzedaży 49% udziałów w Cambodia Angkor Air, a także pięciu samolotów Airbus A321 o łącznej kwocie 37 mln USD. Linia Vietnam Airlines w raporcie za 2019 rok wymieniła trudne warunki operacyjne i silną konkurencję rodzimych linii lotniczych jako główne powody swojej decyzji o sprzedaży. Podkreślono jednak, że podjęte kroki nie wpłyną na zmianę struktury ani sposobu zarządzania Cambodia Angkor Air, która została utworzona w 2009 roku, czyli osiem lat po atakach z 11 września, kiedy były przewoźnik lotniczy Royal Air Cambodge ogłosił bankructwo.

17 kwietnia: Malezja zawróciła łódź przewożąca uchodźców Rohingya. Siły powietrzne Malezji poinformowały o wykryciu przez samolot zwiadowczy łodzi znajdującej się 130 km od wybrzeży kraju. Dwie jednostki marynarki wojennej podpłynęły do statku, na którym znajdowało się 200 uchodźców z Birmy, należących do muzułmańskiej mniejszości etnicznej prześladowanej

w tym kraju. Załoga okrętów wojennych przekazała uchodźcom żywność i wodę, a następnie eskortowała statek z powrotem na birmańskie wody. Dwa tygodnie wcześniej malezyjskie władze aresztowały 202 uchodźców Rohingya, którzy dryfowali na jednej łodzi u wybrzeży Langkawi.

17 kwietnia: ONZ informuje o rządowych ostrzałach artyleryjskich i nalotach birmańskich stanów zdominowanych przez mniejszości etniczne. Biuro Wysokiego komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw praw człowieka poinformowało o rządowych atakach na mniejszości etniczne, w których zginęło co najmniej 32 cywilów, wśród których znalazły się kobiety i dzieci. Rzecznik biura Rupert Colville powiedział w wywiadzie prasowym, że rząd Birmy zintensyfikował działania przeciwko zbrojnym ugrupowaniom powstańczym, w wyniku których ginie ludność cywilna. Jedną z głównych grup powstańczych – Armia Arakanu, razem z dwoma innymi ugrupowaniami ogłosiła w kwietniu zawieszenie broni ze względu na pandemię koronawirusa, ale nie zostało ono przyjęte przez birmańskie wojsko.

19 kwietnia: prezydent Filipin odbył rozmowę telefoniczną z Donaldem Trumpem. Senator Christopher Go potwierdził doniesienia o rozmowie telefonicznej pomiędzy Rodrigo Duterte a prezydentem Stanów Zjednoczonych. Dotyczyła ona sytuacji obu państw związanej z pandemią COVID-19. Nie wiadomo jednak czy temat przyszłości umowy o warunkach przebywania amerykańskich żołnierzy na Filipinach został poruszony.

20 kwietnia: prezydent Indonezji wezwał do zwiększenia liczby realizowanych testów na obecność COVID-19. Joko Widodo na spotkaniu swojego gabinetu zarządził zwiększenie liczby przeprowadzanych testów z uwagi na znaczny wzrost liczby zakażonych, która osiągnęła poziom 6575. Z danych wynika, że przebadanych na obecność koronawirusa zostało nieco ponad 42 tys. osób. Wprowadzono również częściową blokadę niektórych miast w Indonezji. Ponadto prezydent zakazał corocznych podróży do domów rodzinnych w związku z muzułmańskim festiwalem Id al-Adha.

22 kwietnia: Japonia i Kambodża zacieśniły współpracę z zakresu systemu sądownictwa. W ministerstwie sprawiedliwości spotkał się szef resortu Ko Eut Rith z japońskim ambasadorem w Kambodży Masahiro Mikamim, aby przedyskutować obszary współpracy między państwami, co ma prowadzić do poprawy jakości kambodżańskiego systemu sądownictwa. Rzecznik ministerstwa Chin Malin poinformował, że obie strony będą między innymi pracować nad opracowaniem przepisów dotyczących Kodeksy Cywilnego oraz procedur postępowania. Ponadto strona japońska zgodziła się na pomoc w rozwoju programu wzmacniającego zasoby ludzkie w sektorze prawnym.

22 kwietnia: japońska firma wygrała przetarg na dostarczenie satelity Wietnamowi. Nippon Denki Kabushiki-gaisha (NEC) zwyciężyła w przetargu o łącznej wartości 190 mln USD, na dostarczenie Wietnamowi obserwacyjnego satelity radarowego. Transakcja będzie obejmowała pierwszy w historii eksport satelity przez japońską firmę, a także koszty startu i sprzętu naziemnego wymaganego do obsługi. Oprócz tego zostanie zbudowana stacja naziemna w

parku technologicznym Hoa-Lac w Hanoi, a także zrealizowane zostanie szkolenie dla inżynierów i operatorów. Całe przedsięwzięcie może być warte nawet 470 mln USD, a koszty zostaną pokryte za pomocą pomocy rozwojowej w postaci niskooprocentowanych pożyczek. Zgodnie z pierwszymi założeniami satelita ma zostać wysłany na orbitę w 2023 roku przy pomocy rakiety Epsilon, którą zbuduje IHI Aerospace. Data startu rakiety może jednak ulec opóźnieniu, wzięwszy pod uwagę obecną sytuację na świecie spowodowaną pandemią koronawirusa. Obserwacyjny satelita radarowy, który ma być dostarczony do Wietnamu, jest stosunkowo niewielki i waży 570 kg. Będzie latał na orbicie okołoziemskiej na wysokości 500 km, a jego głównym zadaniem będzie monitorowanie zmian klimatycznych, na podstawie czego możliwe będzie skuteczniejsze zarządzanie klęskami żywiołowymi.

23 kwietnia: ministrowie spraw zagranicznych ASEAN wzięli udział w wideokonferencji z sekretarzem stanu USA. Pod przewodnictwem Stanów Zjednoczonych i Laosu została zrealizowane specjalne spotkanie w formacie ASEAN-USA poświęcone pandemii koronawirusa i sposobom ograniczenia jej negatywnych skutków. Sekretarz stanu Mike Pompeo oraz ministrowie spraw zagranicznych dziesięciu państw członkowskich wymienili się własnymi doświadczeniami w walce z pandemią. Spotkanie zostało zwieńczone wydaniem wspólnego oświadczenia.

24 kwietnia: Filipiny przedłużyły zamknięcie stolicy do 15 maja. Rzecznik prezydenta Duterte - Harry Roque, poinformował o przedłużeniu zamknięcia stolicy kraju w związku z pandemią koronawirusa do ośmiu tygodni. Podobnymi restrykcjami mają zostać objęte wszystkie inne duże aglomeracje miejskie, w których wykryto dużą liczbę zakażonych COVID-19.

28 kwietnia: Tajlandia wstrzymała się od decyzji w sprawie członkostwa w CPTPP. W związku z brakiem porozumienia w sprawie przystąpienia do inicjatywy partnerstwa transpacyficznego (CPTPP), posiedzenie gabinetu pod przewodnictwem wiceministra handlu Jurina Laksanavisita nie odniosło się do tej kwestii. Według specjalistów udział państwa w CPTPP przyczyniłby się do gwałtownego rozwoju gospodarczego kraju. Członkowie opozycji mają jednak obawy, że uczestnictwo w tej inicjatywie zaszkodziłoby takim sektorom jak rolnictwo czy opieka zdrowotna. Do tej pory umowę w sprawie CPTPP podpisały Japonia i Kanada w 2018 roku.

29 kwietnia: w Birmie nadal może dochodzić do zbrodni wojennych. Po sześciu latach spędzonych w Birmie z ramieni Rady Praw Człowieka ONZ, Yankee Lee stwierdziła w swoim oświadczeniu, że podczas gdy świat jest zaangażowany w walkę z pandemią COVID-19, birmańska armia intensyfikuje działania zbrojne w stanach Chin i Arakan przeciwko mniejszościom etnicznym. Podejrzenia wysłanniczki zostały potwierdzone przez specjalny raport sporządzony przez specjalistów z Korei Południowej, według którego wojsko przeprowadza ostrzały artyleryjskie na obszary zamieszkałe przez ludność cywilną.

KOMENTARZ

W momencie wybuchu konfliktu na Ukrainie w 2014 roku Departament Obrony Stanów Zjednoczonych zdecydował się na wzmocnienie amerykańskiej obecności w Europie za sprawą Europejskiej Inicjatywy Wzmocnienia (European Reassurance Initiative), przemianowanej później na Europejską Inicjatywę Odstraszenia (European Deterrence Initiative). W ramach większego zaangażowania przeznaczono 22 mld USD na rozbudowę infrastruktury, manewry oraz zwiększenia liczby amerykańskich żołnierzy, aby wspólnie z partnerami z NATO zwiększyć zdolności odstraszenia Rosji. Departament Obrony zwrócił się o dodatkowe 4,5 mld USD na kontynuację tych działań w nowym wniosku budżetowym na 2021 rok.

Coraz większa liczba specjalistów i komentatorów mówi o potrzebie podobnego projektu dla regionu Indo-Pacyfiku, zwłaszcza, że w Strategii Bezpieczeństwa Narodowego (NSS) z 2017 roku obok Rosji to właśnie Chiny są wymienione jako rewizjonistyczne państwo zagrażające bezpieczeństwu Stanów Zjednoczonych. Ponadto w wydanej rok później Strategii Obrony Narodowej (NDS) Chiny zostały określone mianem „strategicznego konkurenta (strategic competitor)”. Potrzeba zwiększenia nakładów na amerykańską obecność na Pacyfiku jest szczególnie dobrze rozumiana przez wojskowych. Na początku kwietnia bieżącego roku szef Dowództwa Indo-Pacyfiku admirał Philip Davidson przedstawił Kongresowi wniosek o przyznanie 20 mld USD na zwiększenie liczby żołnierzy w regionie, budowę zaawansowanych systemów obrony raketowej, a także utworzenie sieci poligonów do ćwiczeń rozciągających się od Kalifornii aż po Japonię. Ma to być odpowiedź na wnioski zawarte w Strategii Obrony Narodowej, dzięki czemu region Pacyfiku stanie się głównym priorytetem dla amerykańskiego bezpieczeństwa i pozwoli na odzyskanie przewagi, która została zachwiana przez ostatnie działania Pekinu. Raport przygotowany przez Davidsona przewiduje działania mające na celu realizację strategii odstraszenia względem Chin do 2026 roku z uwzględnieniem zaleceń zarówno NSS jak i NDS, a także wizji „wolnego i otwartego Indo-Pacyfiku” przedstawionej przez Donalda Trumpa w Wietnamie w 2017 roku.

Zgodnie z założeniami planu przedłożonego do Kongresu kwota w wysokości 1,6 mld USD miałyby zostać przyznana w roku fiskalnym 2021, natomiast pozostała część rozłożona w okresie 2022-2026. Według zaleceń największe fundusze w postaci 5,2 mld USD w ramach linii finansowania Joint Force Lethality mają objąć inwestycje w 360-cio stopniowe systemy obrony powietrznej i raketowej, precyzyjne pociski dalekiego zasięgu (umożliwiające atak w obrębie pierwszego łańcucha wysp, wyznaczonego przez Wyspy Kurylskie, Wyspy Japońskie, Tajwan, Filipiny i zachodni brzeg Borneo), a także naziemne systemy radarowe jak i satelity. Głównym punktem docelowym nowego sprzętu ma być wyspa Guam, aby w pełni wykorzystać jej strategiczne położenie w regionie. To właśnie tam przebywa obecnie lotniskowiec USS Theodore Roosevelt, który zmaga się ze skutkami pandemii koronawirusa. Guam jest wykorzystywana za każdym razem, kiedy Waszyngton chce przypomnieć rywalom (głównie Chinom, ale również Korei Północnej) o swojej obecności w regionie. Do takiej demonstracji siły w obliczu tymczasowego wyłączenia z działań amerykańskich lotniskowców na Pacyfiku doszło 13 kwietnia w bazie sił powietrznych Andersen, gdzie zrealizowano tzw. „słoni chód (elephant walk)”, czyli grupowe kołowanie na pasie startowym samolotów KC-134, RQ-4 Global Hawk,

MQ-4C Triton i pięciu B-52. Była to również amerykańska odpowiedź na ostatnie działania chińskiej floty w manewrach morskich z udziałem lotniskowca Liaoning w pobliżu Japonii, Tajwanu oraz na Morzu Południowochińskim. Oprócz baz wojskowych w państwach sojusznicych w regionie (jak w Japonii czy Korei Południowej), Guam odgrywa kluczową rolę, jeżeli weźmiemy pod uwagę zwiększenia zaangażowania Stanów Zjednoczonych w regionie. Wszystko wskazuje na to, że rozpoczęto już wprowadzanie pierwszych zmian dążących w tym kierunku. Pojawiły się bowiem doniesienia o zakończeniu - po 16 latach trwania - misji polegającej na stałej obecności bombowców strategicznych (Continuous Bomber Presence) dalekiego zasięgu (B-1B, B-2A, B-52H) na Guam. Może to świadczyć o implementacji nowych planów związanych z możliwościami bojowymi dostępnymi na wyspie albo jest to realizacja strategii byłego Sekretarza Obrony Jima Mattisa, polegającej na zmniejszeniu przewidywalności rozlokowania amerykańskich sił na świecie (dynamic force employment). W każdym razie wyraźnie widać zwiększoną aktywność Stanów Zjednoczonych w regionie.

Koncepcja Philipa Davidsona przewiduje także przeznaczenie 1 mld USD na pocisku typu Tomahawk, AGM-158 JASSM, MGM-140 ATACMS oraz M142 HIMARS. Dodatkowe 5,1 mld USD pochłonęłyby zbudowanie sieci połączeń pomiędzy siłami powietrznymi, morskimi i lądowymi

w celu sprawnej koordynacji działań zbrojnych w przypadku zagrożenia. System byłby zdolny do zarządzania różnymi typami uzbrojenia, którymi dysponują poszczególne jednostki, a co ważniejsze umożliwiłoby większe rozproszenie sił zbrojnych i likwidację dużych baz wojskowych, utrudniając tym samym potencjalny atak adwersarzom na centra dowodzenia. Jednym z ostatnich punktów nowego planu jest budowa radarów pozahoryzontalnych na Palau i Hawajach za kwotę około 1 mld USD umożliwiających wykrycie pocisków balistycznych oraz zaawansowanych radarów kosmicznych, dzięki którym byłoby możliwe monitorowanie aktywność wrogich sił zbrojnych za 2 mld USD.

Podsumowując listę sporządzoną przez admirała, zwiększenie skuteczności odstraszania Chin w regionie Indo-Pacyfiku kosztowałoby średnio ponad 3 mld USD przez najbliższych sześć lat. Może się to jednak okazać zbyt wygórowana cena dla Kongresu i Pentagonu w obliczu coraz częściej pojawiających się głosów na temat obniżenia wydatków na zbrojenia. Tym bardziej, że pandemia COVID-19 pochłonęła już biliony dolarów w postaci pakietów pomocowych i wciąż nie wiadomo, kiedy zostanie stworzona szczepionka, która zdaniem wirusologów może się okazać jedynym skutecznym panaceum na światowy kryzys. Z drugiej jednak strony antychińskie nastroje w Stanach Zjednoczonych są obecnie bardzo silne. Zgodnie z tezą Kishora Mahbubani'ego (były ambasador Singapuru w USA) z jago najnowszej książki, w której już w tytule stawia fundamentalne pytanie „Czy Chiny wygrały? (Has China Won?)”, jednym z największych błędów Pekinu na przestrzeni ostatnich kilku lat było zniechęcenie do siebie dużych amerykańskich przedsiębiorstw. Efekt ten został osiągnięty przez liczne ograniczenia do chińskiego rynku, trudności przy wyprowadzeniu kapitału z Chin, wymogi transferu technologii czy wręcz kradzież własności intelektualnej. Zbyt dużą pewność siebie chińskich władz i przedsiębiorstw upatruje w kryzysie finansowym z 2008 roku, w którym ucierpiały głównie państwa Zachodu, a w mniemaniu elit KPCh stało się dowodem prymatu socjalizmu z chińską charakterystyką nad kapitalizmem na wzór amerykański.

Wraz z wygranymi wyborami prezydenckimi przez Donalda Trumpa, przyszło Chinom zapłacić za lekceważenie Waszyngtonu. Nikt z establishmentu Białego Domu nie sprzeciwił się rozpoczęciu wojny handlowej. Co więcej uzyskała ona w dodatku poparcie ponadpartyjne. Jednak przy bardziej subtelnej polityce Pekinu można było utrzymać pozytywne głosy na temat Chin

w administracji Trumpa. Znany jest chociażby przykład Samira Janina, pełniącego w latach 2016-2017 funkcję doradcy ds. cyberbezpieczeństwa w administracji Baracka Obamy. Został później zatrudniony przez chińskiego giganta technologicznego – Huawei, jako lobbysta.

Do niechęci wywołanej kwestiami związanymi z handlem (nie można zapominać o ogromnym deficycie w dwustronnej wymianie handlowej) i gospodarką należy teraz dodać pandemię koronawirusa. Przyczyny rozprzestrzenienia się COVID-19 wciąż nie są jasne w związku z czym pada wiele oskarżeń przed adresem Pekinu o brak transparentności działań podejmowanych w kraju. Duża liczba ofiar śmiertelnych i jeszcze większa bezrobotnych w Stanach Zjednoczonych będzie tylko podsycać antychińskie nastroje, dzięki czemu Waszyngton będzie dysponował legitymizacją zaostrzenia swojej polityki względem ChRL. Wkrótce może pojawić się więcej opinii, podobnych do tej, przedstawionej ostatnio przez republikańskiego kongresmena Maca Thornberry'ego, który wezwał do utworzenia inicjatywy odstraszania w regionie Indo-Pacyfiku (Indo-Pacific Deterrence Initiative) z budżetem na 2021 rok fiskalny w wysokości 6,09 mld USD (projekt admirała Philipa Davidsona przewiduje rocznie około 3 mld USD).

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

